

ЕДГАР АЛЪН ПО СЯНКА

Превод от френски: Неделчо Щърбанов, 1905

chitanka.info

*Истина, истина ви казвам, макар че вървя
през долината на Сянката...*

Давидови псалми.

Вие, които ме четете, сте още между живите; ала аз, който пиша тия редове, отдавна ще съм преселен в областта на сенките. Защото, истина ви казвам, странни работи ще настанат, много тайни ще ви се открият и много, много столетия ще минат, докато тия ми бележки бъдат съзрени от хората. И когато бъдат съзрени, едни не ще повярват, други ще се съмняват, а малцина от тях ще намерят в словата, начертани с железен резец на тия ми записки, достоен предмет за размишления.

Годината бе година пълна с ужаси и с чувства много по-силни от самия ужас, такива, каквито с думи не могат се изказа. Защото много чудеса и знамения бяха станали и широко от вси страни, над море и суша, се бяха разперили черните криле на чумата. Учените звездобройци, обаче, твърде добре знаеха, че небето предвещаваше някакво злощастие; а за мене гърка Оинос, беше ясно, че настъпва връщането на оная седемстотин и деветдесет и четвърта година, в която, при появяването на знака Белие, планетата Юпитер се съединява с червения кръг на ужасния Сатурн. Особеният дух на вселената, ако се не лъжа, проявяваше могъществото си не само върху физическия глобус на земята, а също и върху душата и съзерцанията на цялото човечество.

Седем души една нощ бяхме насядали около няколко бутилки, пълни с пурпурно Хиоско вино, във вътрешността на един великолепен дворец, в мрачния град Птолемаис. А залата, в която бяхме, имаше само един вход с висока бронзова врата, вещь изработена от художника Коринос, която само отвътре се затваряше. И черни завеси закриляха тая печална зала и по тоя начин ни запазваха от злокобния изглед на месеца и звездите и на безлюдните улици; ала не току-тъй лесно можехме да се отървем от онова предчувствие и от спомена за бедствието, което ни застрашаваше. Навред около нас и пред нас имаше неща — и очебиещи, и необясними, — които не мога

ясно да определя, — една задушлива атмосфера, — някаква тегота, мъка и на всичко отгоре, онова ужасно положение, в което се намират нервните хора, когато чувствата им са жестоко напрегнати, а разумът притъпен и жалък. Някаква смъртна тежест притискаше духа ни. И тя се разстилаше по цялото ни тяло — по мебелите на залата, по чашите, с които пиехме и всичко изглеждаше угнетено и паднало духом — всичко, освен пламъците на седемте железни лампи, които осветяваха нашето пиршество, изпускаха слаба лъчиста светлина и неизменно светеха, бледни и неподвижни; и в кръглата абаносова маса, около която бяхме насядали, и която техният блясък превръщаше в огледало, всеки от присъстващите гледаше бледността на собственото си лице и безпокойния блясък в печалните очи на другарите си. Ала все пак ние продължавахме да си се смеем, и някаква необикновена веселост бе ни обхванала — веселост истерична; и пеехме безумните песни на Анакреон, и лееше се изобилно пурпурното вино, макар че то ни напомняше пурпурния цвят на кръвта — в залата имаше друга, осма личност, — младият Зоил. Прострян мъртъв и обвит в саван, той беше геният и демонът на това зрелище. Уви! Никакво участие не взимаше той в нашето забавление, освен със своето сгърчено от болки лице и очи, на които чумата бе успяла да угаси само половината от техния пламък и които изглеждаха, като че ли се интересуват от нашето веселие дотолкова, доколкото могат мъртвите въобще да се интересуват от веселието на ония, които са обречени на смърт. Ала ако и да почувствувах аз, Оинос, устремите върху мене очи на покойника, все пак се силех да не прониквам в горчивината на тяхното изражение и, вгледан упорито в дълбочините на абаносовото огледало, високо и със звучен глас пеех песните на поета Теос. Ала постепенно гласът ми отпаднаше и ековете му кънтяха надалеч през черните завеси на залата, отслабваха, ставаха неясни и най-сетне заглъхнаха. И ето че от дълбочината на черните завеси на залата, гдето замираще екът на нашите песни, се издигаше мрачна, неуловима сянка — подобна на оная на луната, когато се намира низко на небесния свод, прилична на човешка, ала не бе то сянка нито човешка, нито на бог, нито пък на някое познато същество. И като потрепери за миг между завесите, застана най-сетне на повърхнината на бронзовата врата — видима и права. Ала неясна, безформена и неуловима бе тя. И не беше то сянка нито човешка, нито на бог — нито на гръцко, нито на халдейско, нито

пък на някое египетско божество. И стоеше сянката върху голямата бронзова врата и под нейния кръгъл корниз — и няма, и неподвижна, — ала все повече и повече вземаше определен вид и най-сетне остана неподвижна. И, доколкото си спомням, вратата, върху която стоеше сянката, беше тъкмо срещу краката на младия увит в саван Зоил. А ние, седмината другари, като съзряхме как се подаваше низ черните завеси сянката, не смеехме и да я погледнем. И наведохме очи и гледахме постоянно в дълбочините на абаносовото огледало. И след малко, аз, Оинос, се осмелих да произнеса доста низко няколко думи и попитах сянката, от где е и как се зове. И сянката отговори:

— Аз съм *сянка* и жилището ми се намира до подземните гробници на Птолемаис и съвсем близко до мрачните адски поляни, които включват в себе си нечистия канал на Харон!

И тогава скогнахме всички в ужас от местата си и стояхме трепереци, изтръпнали и слисани; защото тембърът на гласа на сянката не беше глас само на едно, а на множество същества, и тоя глас, като си изменяше тона при всеки слог, долиташе смътно до нашия слух, като подражаваше познатите и много близки нам тонове на хиляди и хиляди изчезнали наши приятели!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.